

19

ELEKTRICKÝ PROUD V KAPALINÁCH A PLYNECH

Základní pojmy:

- Vedení elektrického proudu v kapalinách, elektrolyt, elektrolytická disociace.
- Elektrolýza. Faradayovy zákony pro elektrolýzu. Elektrochemický ekvivalent.
- Využití elektrolýzy - galvanostegie, galvanoplastika, rafinace kovů.
- Vedení elektrického proudu v plynech, ionizační činitelé, primární a sekundární ionizace.
- Nesamostatný a samostatný výboj v plynu. VA charakteristika výboje.
- Samostatné výboje v plynu za normálního a za sníženého tlaku. Využití výbojů.
- Katodové záření a rentgenové záření – vznik a vlastnosti záření.

Základní vztahy:

- Faradayův zákon (1. Faradayův zákon)

$$m = A \cdot Q = A \cdot I \cdot t$$

- Elektrochemický ekvivalent (2. Faradayův zákon)

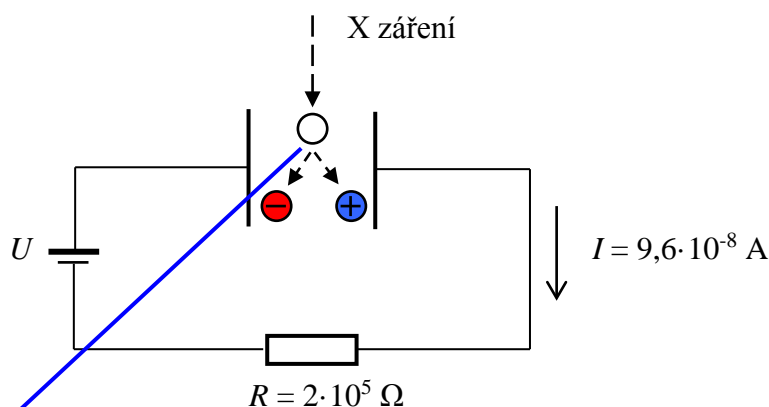
$$A = \frac{M_m}{N_A \cdot q_e \cdot v} = \frac{M_m}{F \cdot v}$$

- Chemický ekvivalent

$$E = \frac{M_m}{v}$$

Příklady na procvičení:

1. Určete elektrochemický ekvivalent železa (Fe^{+++}).
[$1,93 \cdot 10^{-4}$ g/C]
2. Jestliže elektrolytickou vanou projde náboj 1,6 C, vyloučí se na katodě látka v podobě dvoumocných iontů o hmotnosti $4 \cdot 10^{-6}$ kg. Určete hmotnost jednotlivých iontů.
[$8 \cdot 10^{-25}$ kg]
3. Elektrolytickou vanou, obsahující ionty zinku (Zn^{++}), prochází proud 5 A. Určete velikost časového intervalu nutného k vyloučení 6 g zinku.
[58,9 min]
4. V nádobě, která obsahuje elektrolyt s chemickým ekvivalentem 32 g, prochází proud 3,01 A po dobu $2 \cdot 10^3$ s. Určete hmotnost vyloučené látky.
[2 g]
5. Průchodem proudem 5 A elektrolytickou vanou, která obsahuje sůl zlata, se vyloučí na katodě 8181 mg zlata za dobu 40 min. Určete chemický ekvivalent prvku.
[65,67 g]
6. Elektrolytická vana obsahuje vodný roztok CuSO_4 a je protékána proudem 3 A. Určete počet iontů Cu^{++} , které se vyloučí na katodě za 2 s. Kolik elektronů projde obvodem za stejnou dobu?
[$187 \cdot 10^{17}$; $375 \cdot 10^{17}$]
7. Kondenzátor s deskami o ploše 50 cm^2 vzdálenými 6 mm je v obvodu se zdrojem napětí a rezistorem s odporem $2 \cdot 10^5 \Omega$. Vzduch mezi deskami kondenzátoru je ionizován rentgenovým zářením, které vytváří dvojice iontů s elektrickým nábojem o velikosti elementárního náboje. Ionizovaný vzduch způsobuje vznik satureovaného proudu v obvodu o velikosti $9,6 \cdot 10^{-8}$ A. Určete velikost napětí na rezistoru a počet dvojic iontů, které vznikají v 1 cm^3 vzduchu za jednotku času (obr. 1).
[19,2 mV; $2 \cdot 10^{10}$]

Obr. 1